C/2026/3937

1.9.2026.

PREPORUKA VIJEĆA

od 10. srpnja 2026.

o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja Slovenije

(C/2026/3937)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 ([1]), a posebno njezin članak 3. stavak 3.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

(1) U Uredbi (EU) 2024/1263 navode se ciljevi okvira gospodarskog upravljanja, čija je svrha promicanje dobrih i održivih javnih financija, održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Uredbom je propisano da Vijeće i Komisija provode multilateralni nadzor u kontekstu europskog semestra u skladu s ciljevima i zahtjevima utvrđenima u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Europski semestar uključuje i sastavljanje preporuka za pojedine zemlje te nadzor provedbe tih preporuka.

(2) Komisija je 25. studenoga 2025. donijela mišljenje o nacrtu proračunskog plana Slovenije za 2026. Komisija je istog dana na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2026., u kojem Slovenija nije utvrđena kao jedna od država članica za koju je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja, Preporuku za preporuku Vijeća o ljudskom kapitalu u Europskoj uniji te Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2026., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načela europskog stupa socijalnih prava. Vijeće je 21. travnja 2026. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja ([2]), a 9. ožujka 2026. Zajedničko izvješće o zapošljavanju i Preporuku o ljudskom kapitalu.

([1]) Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) SL C, C/2026/2434, 28.4.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) Komisija je 29. siječnja 2025. objavila Kompas konkurentnosti, strateški okvir čiji je cilj potaknuti globalnu konkurentnost Unije u sljedećih pet godina. U njemu je utvrđeno da su tri imperativa preobrazbe – inovacije, dekarbonizacija i konkurentnost te sigurnost – ključni stupovi održivog gospodarskog rasta. Otkako je objavljen, Kompas konkurentnosti služi kao temelj za rad u sklopu europskog semestra, čime se osigurava usklađenost ekonomskih politika država članica sa strateškim ciljevima EU-a i omogućuje ujednačen pristup gospodarskom upravljanju, što potiče održiv rast, inovacije i otpornost u cijeloj Uniji.

(4) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2026. razvijati usporedno sa završnom fazom provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost ([3]). Planovi za oporavak i otpornost, uz financiranje u okviru kohezijske politike, odigrali su ključnu ulogu u ostvarenju prioriteta politika u okviru europskog semestra jer se u tim planovima moralo djelotvorno poraditi na svim ili na znatnom dijelu izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedine zemlje izdanima u nedavnim ciklusima, i te su se preporuke morale uzeti u obzir u programima financiranima u okviru europske kohezijske politike. Kako se Mehanizam za oporavak i otpornost bliži kraju, i dalje je ključno nastaviti s reformama i ulaganjima koji primaju potporu i provode se u okviru tog mehanizma te ih nadograđivati, posebno one koji doprinose svladavanju izazova utvrđenih u preporukama za pojedine zemlje.

(5) Komisija je 3. lipnja 2026. objavila Izvješće za Sloveniju za 2026. U njemu je ocijenjen napredak Slovenije u smislu preporuka koje su joj upućene 2025. i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Slovenije. Na temelju te analize u navedenom su izvješću utvrđeni najhitniji izazovi s kojima se Slovenija suočava. Ocijenjen je i napredak Slovenije u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva Unije u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina te smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti, kao i napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda.

(6) Vijeće je 21. siječnja 2025. na temelju ocjene i preporuke Komisije donijelo Preporuku o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Slovenije ([4]). Plan se odnosi na razdoblje od 2025. do 2028. i četverogodišnju fiskalnu prilagodbu. Vijeće je preporučilo sljedeće maksimalne stope rasta neto rashoda: 5,6 % u 2025., 4,4 % u 2026., 4,1 % u 2027. i 4,0 % u 2028., što odgovara maksimalnim kumulativnim stopama rasta, izračunanima u odnosu na baznu godinu 2023., od 12,1 % u 2025., 17,0 % u 2026., 21,8 % u 2027. i 26,6 % u 2028.

(7) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i njegove posljedice egzistencijalna su prijetnja Europskoj uniji. Komisija je pozvala države članice da koordinirano zatraže aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu radi potpore nastojanjima EU-a da se postigne brzo i znatno povećanje potrošnje za obranu, a Europsko vijeće taj je prijedlog pozdravilo 6. ožujka 2025. Na zahtjev Slovenije od 8. srpnja 2025. Vijeće je na preporuku Komisije donijelo preporuku kojom se Sloveniji dopušta odstupanje od preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda ([5]). Razdoblje aktivacije nacionalne klauzule o odstupanju (2025. – 2028.) Sloveniji omogućuje da ponovno odredi prioritete državnih rashoda ili poveća državne prihode tako da trajno povećanje rashoda za obranu ne ugrozi fiskalnu održivost u srednjoročnom razdoblju.

([3]) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Preporuka Vijeća od 21. siječnja 2025. o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Slovenije (SL C, C/2025/640, 10.2.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/640/oj).

([5]) Preporuka Vijeća kojom se Sloveniji dopušta odstupanje od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće na temelju Uredbe (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju) (SL C, C/2025/3973, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3973/oj).

(8) Slovenija je 30. travnja 2026. dostavila svoje godišnje izvješće o napretku za 2026. ([6]) u kojem izvješćuje o poštovanju preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda i provedbi reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u preporukama koje su joj upućene u okviru europskog semestra. U godišnjem izvješću o napretku uzeto je u obzir i polugodišnje izvješće Slovenije o napretku postignutom u provedbi njezina plana za oporavak i otpornost u skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241.

(9) Rast realnog BDP-a u 2025. iznosio je 1,1 %, a inflacija mjerena HIPC-om 2,5 %. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će se realni BDP povećati za 1,9 % u 2026. i za 2,3 % u 2027. te da će inflacija mjerena HIPC-om iznositi 3,5 % u 2026. i 2,5 % u 2027.

(10) Prema podacima Eurostata ([7]) deficit opće države u Sloveniji se s 0,9 % BDP-a u 2024. povećao na 2,5 % BDP-a u 2025. Povećanje deficita u 2025. uglavnom je posljedica trajnog povećanja tekućih rashoda, rekordno visoke razine javnih ulaganja i cikličkog usporavanja prihoda. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se deficit od 3,3 % BDP-a u 2026. i 3,5 % BDP-a u 2027. Povećanje u 2026. uglavnom je posljedica povećanja tekućih rashoda zbog intermedijarne potrošnje države, socijalnih naknada i plaća u javnom sektoru. Povećanje deficita u 2027. uglavnom je posljedica isteka prijenosa EU-a iz bespovratnih sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost u odnosu na kontinuirano visoku razinu javnih ulaganja.

(11) Nakon datuma zaključenja Komisijine proljetne prognoze 2026. Nacionalna skupština donijela je 11. svibnja 2026. dodatne mjere, koje povećavaju deficit, u području poreza na osobni dohodak, socijalnih doprinosa, poreza na proizvode i socijalnih transfera, za koje Komisija procjenjuje da će u 2026. imati ukupni proračunski trošak od 0,5 % do 1,0 % BDP-a. Očekuje se da većina tih mjera neće biti privremena i da će se njima povećati deficit 2026. i nakon toga. Osim toga, prethodna vlada pripremila je niz mjera štednje usmjerenih na smanjenje državnog deficita ispod 3 % BDP-a. S obzirom na neizvjesnost u pogledu njihove veličine i donošenja, u ovoj se fazi ne razmatra učinak tih novijih mjera.

(12) Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike ([8]), koji uključuje rashode financirane na nacionalnoj razini i na razini EU-a, bio je u 2025. ekspanzivan, za 1,6 % BDP-a. Predviđa se da će u 2027. biti ekspanzivan (za 1,3 % BDP-a), a u 2026. kontrakcijski (za 0,7 % BDP-a).

(13) Prema podacima Eurostata ([9]) dug opće države u Sloveniji se sa 66,4 % BDP-a krajem 2024. smanjio na 65,7 % BDP-a krajem 2025. Smanjenje udjela duga u 2025. uglavnom je posljedica razlike između kamatne stope i stope rasta, koja utječe na smanjenje duga. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se smanjenje udjela duga u BDP-u na 64,9 % do kraja 2026. i povećanje na 65,1 % do kraja 2027. Smanjenje udjela duga u 2026. uglavnom je posljedica razlike između kamatne stope i stope rasta, koja utječe na smanjenje duga, te prilagodbe stanja i tokova, koja utječe na smanjenje duga.

([6]) Godišnje izvješće o napretku Slovenije za 2026. pripremila je vlada na odlasku uz pretpostavku nepromijenjenih politika. Godišnja izvješća o napretku za 2026. dostupna su na sljedećoj poveznici: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([7]) Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

([8]) Smjer fiskalne politike definira se kao godišnja promjena odnosnog stanja proračuna opće države. Cilj mu je procijeniti ekonomski impuls koji proizlazi iz fiskalnih politika, onih koje financira država i onih koje se financiraju iz proračuna EU-a. Smjer fiskalne politike mjeri se kao razlika između (i) srednjoročnog potencijalnog rasta i (ii) promjene primarnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda te uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije.

([9]) Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

(14) Prema podacima Eurostata ([10]) ukupni rashodi opće države za obranu u Sloveniji iznosili su 1,3 % BDP-a u 2025., što odgovara povećanju od 0,2 postotna boda BDP-a u odnosu na referentnu godinu 2021. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će u 2026. iznositi 1,6 % BDP-a, što odgovara povećanju od 0,5 postotnih bodova BDP-a u odnosu na 2021. ([11])

(15) Unija se nastavlja suočavati s rizicima od poremećaja u opskrbi energijom i povećane nestabilnosti cijena, a stanje dodatno pogoršavaju geopolitičke napetosti koje utječu na globalna tržišta nafte i plina. Iskustvo stečeno tijekom energetske krize 2022. i 2023. pokazalo je da opsežne, neciljane mjere podrazumijevaju velike fiskalne troškove i da su društveno i gospodarski neučinkovite. Od izbijanja rata na Bliskom istoku u veljači 2026. Slovenija je donijela mjere fiskalne politike za ublažavanje posljedica visokih cijena energije na kućanstva i poduzeća ([12]). One uključuju neciljano smanjenje trošarina na dizel, benzin i loživo ulje za koje se pretpostavlja da će trajati do kraja godine te neciljano smanjenje poreza za zaštitu okoliša na ugljikov dioksid na dizel, benzin i loživo ulje, koje bi trebalo isteći u lipnju 2026. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će fiskalni trošak tih mjera u 2026. iznositi 0,2 % BDP-a. Prema procjenama Komisije, kad bi te mjere ostale na snazi do kraja 2026., njihov bi fiskalni trošak u 2026. iznosio 0,3 % BDP-a.

(16) Na temelju Komisijinih izračuna neto rashodi u Sloveniji povećali su se za 8,8 % u 2025. i kumulativno za 13,2 % u 2024. i 2025. Rast neto rashoda u 2025. veći je od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 1,4 % BDP-a na godišnjoj razini. Razmatraju li se 2024. i 2025. zajedno, kumulativna stopa rasta neto rashoda također je veća od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 0,5 % BDP-a u kumulativnom smislu. Uzimajući u obzir fleksibilnost veće potrošnje za obranu predviđenu nacionalnom klauzulom o odstupanju, razmatraju li se 2024. i 2025. zajedno, kumulativno odstupanje neto rashoda iznosi nešto iznad 0,3 % BDP-a.

(17) Na temelju Komisijinih izračuna, predviđa se da će se neto rashodi u Sloveniji povećati za 7,2 % u 2026., a kumulativno za 21,3 % u 2024., 2025. i 2026. Predviđeni rast neto rashoda u 2026. veći je od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 1,2 % BDP-a na godišnjoj razini. Razmatraju li se 2024., 2025. i 2026. zajedno, predviđa se da će i kumulativna stopa rasta neto rashoda biti veća od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 1,7 % BDP-a u kumulativnom smislu. Uzimajući u obzir fleksibilnost veće potrošnje za obranu predviđenu nacionalnom klauzulom o odstupanju, razmatraju li se 2024., 2025. i 2026. zajedno, predviđeno kumulativno odstupanje neto rashoda iznosi 1,2 % BDP-a.

(18) Komisija je 3. lipnja 2026. donijela izvješće na temelju članka 126. stavka 3. UFEU-a ([13]). U tom je izvješću ocijenjeno stanje Slovenije s obzirom na kriterij deficita jer njezin planirani deficit opće države 2026. premašuje referentnu vrijednost od 3 % BDP-a. U izvješću je zaključeno da Slovenija nije ispunila kriterij deficita. Vijeće je istodobno aktiviralo nacionalnu klauzulu o odstupanju za Sloveniju, a deficit koji premašuje referentnu vrijednost može se u potpunosti objasniti povećanjem rashoda za obranu od 2021., na temelju Komisijine proljetne prognoze 2026. Međutim, iako Komisija smatra da u ovoj fazi nema razloga za pokretanje postupka u slučaju prekomjernog deficita za Sloveniju, i dalje postoji znatna nesigurnost u pogledu fiskalnih izgleda za 2026. (vidjeti uvodnu izjavu 12.). Ako se vjerodostojno i pravovremeno ne poduzmu dostatne korektivne mjere, najesen bi moglo doći do pokretanja postupka u slučaju prekomjernog deficita za Sloveniju. S obzirom na to te nakon razmatranja mišljenja Gospodarskog i financijskog odbora u skladu s člankom 126. stavkom 4. UFEU-a Komisija u ovoj fazi nije predložila pokretanje postupka u slučaju prekomjernog deficita.

([10]) Eurostat, državni rashodi prema klasifikaciji funkcija države (COFOG).

([11]) NATO-ova definicija potrošnje za obranu razlikuje se od definicije iz klasifikacije funkcija države (COFOG). Osim toga, mogle bi postojati razlike zbog vremena evidentiranja rashoda, posebno za vojnu opremu, jer se u izvješćima NATO-a ne slijede pravila iz nacionalnih računa za vrijeme evidentiranja.

([12]) Uzeto je u obzir stanje na datum zaključenja Komisijine proljetne prognoze 2026. (4. svibnja 2026.).

([13]) Izvješće Komisije pripremljeno u skladu s člankom 126. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, 3.6.2026., COM (2026) 302 final.

(19) Struktura poreza Slovenije u velikoj se mjeri oslanja na oporezivanje rada, koje je 2023. činilo 52 % ukupnih poreznih prihoda. U kontekstu brzog starenja stanovništva i smanjenja radne snage, snažno oslanjanje Slovenije na poreze na rad predstavlja strukturni rizik jer visok porezni klin može obeshrabriti otvaranje radnih mjesta i negativno utjecati na ponudu radne snage i konkurentnost. Slovenija trenutačno u ograničenoj mjeri iskorištava izvore prihoda kojima se manje narušava tržišno natjecanje; periodičnim porezima na nekretnine ostvaruju se prihodi koji su znatno ispod prosjeka EU-a, a reforme u tom području nisu predložene. Sloveniji nedostaje okvir za evaluaciju gospodarske učinkovitosti ili potrebe za znatnim ponavljanjem poreznih rashoda u iznosu od 5,2 % BDP-a u 2023. Sustavnim preispitivanjem tih rashoda i prilagodbama oporezivanja imovine proširila bi se porezna osnovica i stvorio dodatni fiskalni prostor. Uravnoteženjem strukture poreza prema održivim izvorima koji više pogoduju rastu ublažavaju se strukturni rizici i podupire fiskalna održivost.

(20) Potrebno je povećati učinkovitost javne potrošnje kako bi se riješio problem sve većih troškova starenja stanovništva i poboljšala kvaliteta javnih financija. Iako Slovenija ima iskustva u izradi analiza rashoda, one još nisu sustavno integrirane u godišnji proračunski postupak. Institucionalizacijom redovitih analiza rashoda u najvećim rashodovnim područjima, posebno socijalnoj zaštiti (17,1 % BDP-a), zdravstvenoj skrbi (8 %), gospodarskim pitanjima (5,7 %) i obrazovanju (5,5 %), olakšala bi se djelotvornija preraspodjela resursa i povećala odgovornost. Unatoč povećanju socijalnih transfera, stopa osoba izloženih riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti porasla je četvrtu godinu zaredom, posebno zbog povećanja stope rizika od siromaštva među starijim stanovništvom, što upućuje na to da sustav ne uspijeva doprijeti do najranjivijih skupina. Povećanje učinkovitosti moglo bi se postići boljim usmjeravanjem socijalnih naknada, usklađivanjem fragmentirane potpore obiteljima i rješavanjem pitanja naknada za bolovanje. Zbog demografskog pada, starenja stanovništva i nejednakog pristupa kvalitetnim osnovnim uslugama (zdravstvena skrb i obrazovanje) povećavaju se teritorijalne razlike, što posebno utječe na ruralna područja. Uz to, iako javna ulaganja ostaju visoka, nužno je boljom koordinacijom između nacionalnih i lokalnih tijela poboljšati njihovu strukturu i planiranje kako bi se osigurala fiskalna održivost i podržao potencijal rasta.

(21) Provedba programa kohezijske politike, koja obuhvaća potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), Fonda za pravednu tranziciju (FPT), Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i Kohezijskog fonda (KF) u Sloveniji brža je od prosjeka EU-a i kad je riječ o odabiru projekata i kad je riječ o plaćanjima. Važno je zadržati postojeći zamah i maksimalno povećati učinak ulaganja na terenu. Slovenija već poduzima mjere za poticanje konkurentnosti i rasta u okviru svojih programa kohezijske politike. Međutim, u nekim će područjima možda biti potrebno dodatno ojačati provedbu, npr. u područjima koja se odnose na vještine, istraživanje i inovacije, prilagodbu klimatskim promjenama, upravljanje vodama i pružanje lokalnih usluga. Bitno je osigurati da se nova ulaganja koja je Slovenija utvrdila u svojem preispitivanju fondova kohezijske politike u sredini programskog razdoblja, posebno ulaganja povezana s pet prioriteta iz Uredbe o preispitivanju u sredini programskog razdoblja ([14]), provode brzo i djelotvorno.

(22) Slovenija je suočena s raznim izazovima povezanima s energetskim sektorom, održivim prometom, otpornošću na klimatske promjene i okolišem, poslovnim okruženjem, konkurentnošću i nedostatkom radne snage.

(23) Kako je navedeno u Kompasu konkurentnosti, sve institucije EU-a te nacionalne i lokalne institucije moraju uložiti velike napore u izradu jednostavnijih pravila i ubrzavanje administrativnih postupaka. Komisija je postavila ambiciozne ciljeve za smanjenje administrativnog opterećenja: za najmanje 25 % za sva poduzeća i najmanje 35 % za MSP-ove. Izradila je i nove alate za postizanje tih ciljeva, što uključuje testiranje otpornosti propisa EU-a na stres i intenzivniji dijalog s dionicima. Kako bi se te ambicije ostvarile, i Slovenija treba poduzeti mjere. Iako je postignut određeni napredak, i dalje postoji potreba za jačom suradnjom i koordinacijom na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Složenost administrativnih postupaka navedena je kao ograničenje za 66 % poduzeća pri poslovanju u Sloveniji ([15]). Strukturni izazovi i dalje opterećuju poslovno okruženje u Sloveniji i uz manjak radne snage i vještina te regulatorno i porezno opterećenje predstavljaju glavne zapreke ulaganjima i rastu. Postupak izdavanja dozvola i dalje je veoma kompliciran, dugi su rokovi za građevinske i okolišne dozvole, potrebno je fizički upravljati pravnim formalnostima, a digitalni registri ograničeno su interoperabilni. Unatoč znatnom napretku u digitalizaciji javnih usluga Slovenija je i dalje ispod prosjeka EU-a, a i dalje postoje određeni izazovi u osiguravanju usmjerenosti na korisnika, interoperabilnosti i ponovne uporabe podataka na svim razinama vlasti. I dalje postoje regulatorne prepreke jedinstvenom tržištu, koje posebno utječu na prekograničnu trgovinu uslugama i određene regulirane profesije, a napredak u njihovu uklanjanju i dalje je ograničen. U tom pogledu povećanje opsega, ambicije i brzine regulatornog pojednostavnjenja i administrativne modernizacije može poboljšati kvalitetu i sniziti cijene te dugoročno poduprijeti rast.

([14]) Uredba (EU) 2025/1914 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2025. o izmjeni uredaba (EU) 2021/1058 i (EU) 2021/1056 u pogledu posebnih mjera za svladavanje strateških izazova u kontekstu preispitivanja u sredini programskog razdoblja.

([15]) *Businesses' attitudes towards corruption in the EU* (Stavovi poduzeća prema korupciji u EU-u), izvješće o brzoj anketi Eurobarometra 2025.

(24) U pogledu zajedničkih publikacija, javno-privatna suradnja u Sloveniji u području istraživanja i inovacija i dalje je nešto iznad prosjeka EU-a, ali Slovenija ima poteškoća s pretvaranjem izvrsnih istraživanja u uspješne proizvode, a daljnji bi se napredak mogao postići olakšavanjem prijenosa znanja i osiguravanjem financijske potpore za aktivnosti istraživanja i razvoja. Iako je potrošnja poduzeća u području istraživanja i razvoja u Sloveniji na razini prosjeka EU-a, zadnje tri godine pala je na 1,5 % BDP-a, posebno među MSP-ovima. Nadalje, javni rashodi Slovenije za istraživanje i razvoj i dalje zaostaju za prosjekom EU-a za 2024. (0,64 % u odnosu na 0,72 % BDP-a), kao i za nacionalnim ciljem (1,25 %). Regionalni inovacijski kapaciteti djelotvorno se jačaju, iako se neke regije i dalje suočavaju s nižim ulaganjima u istraživanje i razvoj te imaju slabiju produktivnost, što ograničava konkurentnost i rast koji se temelji na inovacijama. Iako ima pozitivnih inicijativa, uključujući strateške projekte financiranja i ciljanu potporu za prijedloge s velikim potencijalom, da bi se u potpunosti iskoristio i realizirao inovacijski kapacitet Slovenije, važno je djelotvorno uvođenje alternativnih investicijskih instrumenata, posebno za *start-up* poduzeća. Slovenija je uložila napore u poboljšanje upravljanja istraživanjima i inovacijama objedinjavanjem većine politika u području istraživanja i inovacija u jedno ministarstvo, ažuriranjem Zakona o aktivnostima istraživanja, razvoja i inovacija te stvaranjem horizontalnih koordinacijskih mehanizama za pojednostavnjenje inicijativa politike, koje su bile dio slovenskog plana za oporavak i otpornost. Iako su te reforme provedene, njihov učinak još nije vidljiv te će možda biti potrebno dodati komponentu praćenja kako bi se pratio napredak i moguće jačanje. Nadalje, sustavniji pristup prijenosu znanja još nije uspostavljen, što može otežati pretvaranje visokokvalitetnih akademskih istraživanja u komercijalno održive proizvode.

(25) Slovenska poduzeća uglavnom se oslanjaju na bankovno financiranje zbog slabije razvijenog tržišta kapitala u zemlji i ograničenog sudjelovanja domaćih institucionalnih ulagača u financiranju inovativnih i *start-up* poduzeća. Sektori privatnog vlasničkog i poduzetničkog kapitala znatno su manje razvijeni od odgovarajućih sektora u EU-u, s imovinom u iznosu od samo 0,04 % odnosno 0,01 % BDP-a u 2024., u usporedbi s prosjekom EU-a od 0,46 % odnosno 0,06 % BDP-a. Nadalje, slovenska kućanstva velik dio svoje financijske imovine obično drže u gotovini i depozitima, umjesto da ulažu u tržišne financijske instrumente. Sektor mirovinskih fondova ima nisku razinu imovine, sa samo 7,1 % BDP-a u 2024., što je treća najniža razina u EU-u. Tržište nebankovnog financiranja u Sloveniji treba se proširiti i diversificirati kako bi se povećala dostupnost rizičnog kapitala te potaknula inovativna ulaganja i dugoročna konkurentnost. Razvoj vlasničkog i poduzetničkog kapitala ne podupire se vlasničkim ulaganjima pružatelja mirovinskog osiguranja, što bi moglo doprinijeti povećanju dopunskih mirovina i važno je za rast inovativnih *start-up* poduzeća.

(26) Fosilna goriva, od kojih se velik dio uvozi, i dalje imaju znatan udio u kombinaciji izvora energije u Sloveniji (58 %) te doprinose rastu i nestabilnosti cijena, što pak utječe na konkurentnost. Nadalje, Slovenija se morala osloniti na statistički prijenos kako bi ostvarila svoj nacionalni cilj u pogledu energije iz obnovljivih izvora (25 %). Unatoč određenom napretku, potrebno je još raditi na ubrzanju uvođenja energije iz obnovljivih izvora u sve sektore, uključujući skladištenje energije te provedbi mjera energetske učinkovitosti. Također, iako i dalje provodi mjere energetske učinkovitosti, osobito obnovu zgrada, sredstvima nacionalnog financijskog okvira i različitih fondova EU-a, uključujući Mehanizam za oporavak i otpornost, daljnje mjere Slovenije pomoći će da se ostvare dugoročni ciljevi strategije obnove, tj. smanjenje energetske potrošnje zgrada.

(27) Postupak izdavanja dozvola i administrativni postupci za postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na razini mreže, uključujući vjetroelektrane, i dalje su bitno usko grlo energije iz obnovljivih izvora u Sloveniji. Iako je ostvaren napredak u reformi regulatornog okvira, postupci u području okoliša i postupci na općinskoj razini i dalje mogu trajati i do nekoliko godina. Slovenija nije zabilježila povećanje kapaciteta energije vjetra u više od desetljeća, a uvođenje novih solarnih fotonaponskih kapaciteta znatno se usporilo 2025. u odnosu na prethodne tri godine. Određivanje područja za brži razvoj postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, u kojima se postupak izdavanja dozvola i administrativni postupci učinkovito pojednostavnjuju i skraćuju, moglo bi znatno ubrzati uvođenje. Nadalje, razvoj kapaciteta u obliku osposobljavanja i dodatnih resursa lokalnih tijela mogao bi pomoći da se još više ubrza obrada zahtjeva i da se prevlada lokalno protivljenje. Istodobno se regije koje postupno ukidaju ugljen suočavaju s velikim izazovima pravedne tranzicije povezanima s gospodarskom diversifikacijom, prekvalifikacijom radne snage i razvojem infrastrukture za čistu energiju.

(28) Ograničenja mreže, posebno na razini distribucije, počela su se ublažavati, djelomično zbog provedbe ulaganja u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. Međutim, za održavanje kontinuirane integracije decentraliziranih obnovljivih izvora energije, uz istodobno zadovoljavanje sve veće potražnje za električnom energijom zbog elektrifikacije, bit će potrebno uvelike povećati ulaganja u mrežu, među ostalim u digitalizaciju.

(29) Prihvaćanje održivog prometa i dalje zaostaje za ostatkom EU-a, a ovisnost o osobnim automobilima i dalje je vrlo visoka. Cestovni promet i dalje je dominantni izvor emisije stakleničkih plinova, onečišćenja zraka i potrošnje energije u tom sektoru. Sve su te vrijednosti iznad prosjeka EU-a. Poduzet je korak naprijed u okviru sustava naplate cestarina za teška vozila na temelju udaljenosti. U tijeku su mnoga velika ulaganja u željeznicu i e-mobilnost u okviru plana za oporavak i otpornost, Instrumenta za povezivanje Europe i programa kohezijske politike. Međutim, i dalje je potrebno bitno poboljšati održivu ponudu i uvođenje prijevoza putnika te nastaviti ulaganja u otpornu željezničku infrastrukturu duž koridora mreže TEN-T, uključujući prekogranične dionice i pripremu željezničkih pruga velikih brzina.

(30) Slovenija je vrlo osjetljiva i često izložena rizicima povezanima s klimom, posebno poplavama, toplinskim valovima, sušama i šumskim požarima, koji su neravnomjerno raspoređeni po regijama i negativno utječu na njezino gospodarstvo i društvo. Unatoč sve većim rizicima Slovenija i dalje ima jednu od najnižih stopa pokrića osiguranjem od ekstremnih vremenskih i klimatskih pojava u EU-u, što dovodi do nedostataka u financijskoj zaštiti i upućuje na potrebu za proširenjem upotrebe i primjene mehanizama osiguranja u području klime. Slovenija je 2025. donijela novi Zakon o klimi, kojim je znatno ojačan okvir za upravljanje prilagodbom klimatskim promjenama. Također je donijela uredbu ([16]) kojom se utvrđuju pravila za izgradnju, uporabu zemljišta i druge aktivnosti u područjima sklonima poplavama i eroziji. Međutim, to je tek početak, a učinkovita provedba povezanih politika i dalje zaostaje na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Kasni se s provedbom mjera zaštite od poplava, a prirodna rješenja još nisu sustavno primijenjena u svim sektorima. Unatoč naporima i dalje su prisutni izazovi u pogledu modernizacije vodne infrastrukture, obnove rascjepkanih slatkovodnih ekosustava, smanjenja onečišćenja vode i rješavanja problema pogoršanja stanja prirode i ekosustava Slovenije, zbog čega i dalje slabi otpornost te zemlje na klimatske promjene te otpornost ekosustava i vodoopskrbe.

(31) Trajni manjak radne snage i neusklađenost ponuđenih i traženih vještina ugrožavaju ulaganja i konkurentnost u Sloveniji. Otprilike polovina poduzeća izvijestila je o manjku osoblja, a stopa slobodnih radnih mjesta viša je od prosjeka EU-a. Demografske promjene, radni uvjeti, nedostatak vještina i neusklađenost ponude i potražnje vještina pogoršavaju taj manjak, posebno u obrazovanju, sektoru skrbi, IKT-u, građevinarstvu te znanstvenim i tehničkim zanimanjima, za što su potrebne vještine u području znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM). Slovenija se suočava s velikim nedostatkom digitalnih vještina, 63,9 % poduzeća ima nedostatak vještina u području IKT-a, a digitalne vještine odraslih zaostaju za prosjekom EU-a. To otežava digitalizaciju poslovanja i predstavlja rizik za razvoj ljudskog kapitala. Stoga su potrebni poticaji za povećanje digitalne pismenosti i kompetencija. Nadalje, najnovije istraživanje OECD-a PISA o vještinama učenika pokazalo je zabrinjavajući trend smanjenja razine osnovnih vještina, a Međunarodno istraživanje računalne i informacijske pismenosti (ICILS) pokazalo je nisku razinu digitalne pismenosti. Novi manjak zelenih vještina dodatno će opteretiti tržište rada, a predviđa se da će zelena radna mjesta činiti 40 % svih slobodnih radnih mjesta. Kako bi riješila pitanje manjka radne snage, Slovenija se oslanja na strane radnike, koji su činili 16 % radne snage u zemlji, a predviđa se da će do 2030. taj udio dosegnuti 26 %. ([17]) Međutim, Slovenija je suočena s izazovima u privlačenju visokokvalificiranih radnika u usporedbi s drugim državama članicama EU-a, potencijalno zbog čimbenika kao što je razina dohotka, niska razina digitalizacije i uključenost na radnom mjestu ([18]). Spori administrativni postupci za migracije radne snage, poteškoće u priznavanju kvalifikacija i socijalnoj uključenosti i dalje su prepreka privlačenju, zapošljavanju i zadržavanju kadrova. Nadalje, za prilagodbu strukturnim promjenama u društvu bit će ključno dodatno uskladiti obrazovni sustav s potrebama tržišta rada, u potpunosti iskoristiti kvalificiranu radnu snagu pružanjem političkih instrumenata za potporu prelasku s jednog radnog mjesta na drugo, uključujući starije i niskokvalificirane radnike, te ojačati integraciju radnika migranata na tržište rada i u društvo.

([16]) Uredba o uvjetima i ograničenjima prostornih intervencija i obavljanja djelatnosti na područjima ugroženima poplavama i povezanim erozijama unutarnjih voda i mora.

([17]) Vidjeti *MoLFSAEO, Analiza razmer na trgu dela in rezultati srednje in dolgoročnih napovedi potreb trga dela do leta 2039*, (Analiza stanja na tržištu rada i rezultata srednjoročnih i dugoročnih prognoza potreba tržišta rada do 2039., Ministarstvo rada, obitelji, socijalnih pitanja i jednakih mogućnosti), listopad 2025.

([18]) Vidjeti IMAD, *Quality of Life Report – Development Report 2025* (Izvješće o kvaliteti života – Izvješće o razvoju za 2025.).

(32) Iako noviji podaci iz ankete o radnoj snazi upućuju na određeni napredak u razdoblju od 2022. do 2024., sudjelovanje odraslih u osposobljavanju i dalje je nisko, znatno ispod prosjeka EU-a (Istraživanje o obrazovanju odraslih za 2022., SI: 26,5 %, EU: 39,5 %) i znatno ispod nacionalnog cilja Slovenije od 60 % do 2030. Ključno je proširiti cjeloživotno učenje i osposobljavanje na cjelokupno odraslo stanovništvo, uključujući ranjive skupine. Postotak odraslih osoba u Sloveniji s barem osnovnim digitalnim vještinama dodatno se 2025. smanjio na 46,5 % (EU 60,4 %) i usporava digitalnu tranziciju. Slovenija se obvezala izraditi akcijski plan za vještine na nacionalnoj razini. Međutim, priprema je i dalje u ranoj fazi, zbog čega je još prerano za procjenu njezina mogućeg učinka.

(33) Sustavno, smisleno i pravodobno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera, civilnog društva i drugih relevantnih dionika ostaje ključno za osiguravanje opće odgovornosti za uspješnu provedbu Unijinih instrumenata financiranja, kao i u kontekstu europskog semestra.

(34) U okviru Plana za oporavak i otpornost u siječnju 2025. na snagu je stupila reforma plaća u slovenskom javnom sektoru, kojom se postupno povećavaju plaće u javnom sektoru, među ostalim za zdravstvenu skrb, radnike u dugotrajnoj skrbi te učitelje i nastavnike. Uz tu reformu plaća u listopadu 2025. uvedena je nova zimska naknada, a u siječnju 2026. zakonska minimalna plaća povećana je za 16 %. Slovenija je 2024. uvela i mjere za poboljšanje kadrovskih i radnih uvjeta u zdravstvu, dugotrajnoj i socijalnoj skrbi, kao što su stipendije za zanimanja u području zdravstva i socijalne skrbi, lakše priznavanje stručnih kvalifikacija stranih zdravstvenih djelatnika i pilot-program stažiranja za medicinske sestre njegovateljice (2024. – 2026.), ali većinu tih mjera tek treba u potpunosti provesti. Stoga i dalje postoji manjak radne snage i vještina, a oko 80 % poslodavaca u tim sektorima navodi da ima poteškoća u pronalaženju radnika, što otežava pristup uslugama zdravstvene i dugotrajne skrbi i njihovo učinkovito pružanje, među ostalim u regijama u kojima se smanjuje broj stanovnika. U usporedbi s prosjekom OECD-a Slovenija već ima nizak udio zdravstvenih i socijalnih radnika u ukupnoj zaposlenosti (7,8 % u odnosu na 10,9 %, podaci iz 2023.) i manje medicinskih sestara i liječnika po stanovniku od prosjeka EU-a. ([19]) Radni uvjeti u sektoru zdravstvene skrbi i dugotrajne skrbi zahtjevni su zbog velikog radnog opterećenja postojećeg osoblja, tj. duljeg radnog vremena te smjenskog i noćnog rada, što povećava fizički i emocionalni pritisak i dovodi do češćih bolovanja ([20]). Ako se ne poduzmu hitne mjere, očekuje se da će se situacija pogoršati zbog starenja stanovništva, umirovljenja osoblja i odljeva njegovatelja u strane zemlje ili druga zanimanja. Kako bi odgovorila na te izazove, vlada je donijela strategiju za uspostavu sveobuhvatnog okvira za jačanje, razvoj i osiguravanje dugoročne održivosti radne snage u zdravstvu. Nastavnička struka također je suočena s manjkom radne snage, uglavnom zbog niskog ugleda struke i administrativnog opterećenja.

(35) Imajući u vidu blisku međusobnu povezanost gospodarstava država članica europodručja i njihov zajednički doprinos funkcioniranju ekonomske i monetarne unije, Vijeće je u 2026. državama članicama europodručja preporučilo da poduzmu djelovanja, među ostalim u okviru svojih planova za oporavak i otpornost, u cilju provedbe Preporuke o ekonomskoj politici europodručja 2026. Kad je riječ o Sloveniji, preporuka br. 1 doprinosi provedbi druge i treće preporuke za europodručje, preporuka br. 2 doprinosi provedbi četvrte preporuke za europodručje, preporuka br. 3 doprinosi provedbi sedme, osme i devete preporuke za europodručje, preporuka br. 4 doprinosi provedbi sedme preporuke za europodručje, a preporuka br. 5 doprinosi provedbi pete preporuke za europodručje.

([19]) U skladu s nedavno donesenom Eurostatovom definicijom medicinskih sestara (u skladu s Direktivom 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija) broj medicinskih sestara znatno je niži od broja utvrđenog primjenom šire definicije, na primjer definicije koja se koristi za statističke podatke OECD-a o zdravlju.

([20]) Prema podacima slovenskog Zavoda za zdravstveno osiguranje prosječni gubitak radnih dana po zaposleniku zbog bolovanja 2025. iznosio je 8,6 dana, a stopa izostanka s posla iznosila je 6,97 %. Konačno izvješće Ministarstva zdravstva o promicanju zanimanja u području dugotrajne skrbi (2024.) pokazuje da u području dugotrajne skrbi 40 % osoblja radi više od 41 sat tjedno, odnosno 10 % više od 46 sati tjedno.

(36) S obzirom na presudnu ulogu ljudskog kapitala u povećanju konkurentnosti i strateške autonomije Unije, Vijeće je 2026. državama članicama preporučilo da poduzmu mjere za hitno prevladavanje strukturnih izazova povezanih s ljudskim kapitalom u području vještina, obrazovanja i osposobljavanja, koji koče konkurentnost. Preporuke za pojedinu zemlju upućene Sloveniji 2026. mogu doprinijeti provedbi Preporuke Vijeća o ljudskom kapitalu u Uniji,

PREPORUČUJE da Slovenija u 2026. i 2027. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Poduzeti mjere za kontrolu neto rashoda kako bi se poštovale maksimalne stope rasta koje je Vijeće preporučilo 21. siječnja 2025., s obzirom na odstupanje u odnosu na preporučenu gornju granicu neto rashoda koje je Komisija zabilježila do 2025. i značajno odstupanje koje je predvidjela za 2026., i pritom iskoristiti fleksibilnost na temelju nacionalne klauzule o odstupanju koju je aktiviralo Vijeće. Povećati ukupnu potrošnju za obranu i sigurnost te povećati pripravnost i pritom osigurati održivost duga i učinkovitost potrošnje te postupnu prilagodbu proračuna u skladu sa strukturno većom potrošnjom za obranu. Osigurati da mjere poduzete za ublažavanje posljedica povećanja cijena energije budu privremene i usmjerene na zaštitu ranjivih kućanstava ili zadovoljavanje potreba energetski intenzivnih poduzeća, održavaju poticaje za uštedu energije i da je njihov fiskalni trošak u skladu s obvezama koje proizlaze iz fiskalnog okvira EU-a. Promijeniti strukturu poreznih prihoda tako da se poveća udio održivih izvora koji potiču rast. Poboljšati učinkovitost javne potrošnje, posebice provedbom analiza rashoda u područjima najveće potrošnje.

2. Osigurati kontinuitet reformi i ulaganja koji se provode u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. Održati zamah u provedbi programâ kohezijske politike, na temelju, ovisno o slučaju, preraspodjele na strateške prioritete i fleksibilnosti dogovorenih u kontekstu preispitivanja okvira kohezijske politike u sredini programskog razdoblja.

3. Pojednostavniti propise, poboljšati regulatorne alate i smanjiti administrativno opterećenje poduzeća, među ostalim u određenim uslugama i reguliranim profesijama, te smanjiti prepreke trgovini uslugama. Povećati konkurentnost unapređenjem poslovne dinamike i potaknuti osnivanje brzorastućih poduzeća poboljšanjem uvjeta za vlasnička ulaganja, uključujući ulaganja poduzetničkog kapitala, za institucionalne ulagače, kao i za ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije, uzimajući u obzir teritorijalne razlike u istraživanju i razvoju te produktivnosti. Ubrzati digitalizaciju javnih usluga, među ostalim poboljšanjem interoperabilnosti i ponovnom uporabom podataka.

4. Ubrzati uvođenje obnovljivih izvora energije i skladištenja energije, među ostalim lakšim i bržim administrativnim postupcima i postupcima izdavanja dozvola. Unaprijediti infrastrukturu elektroenergetske mreže na razini distribucije i uvesti elemente pametne mreže. Uz to, ubrzati provedbu mjera energetske učinkovitosti, osobito u građevinskom sektoru. Poticati elektrifikaciju i digitalizaciju prometnog sektora i usmjeriti ulaganja u održivi promet, posebno u željezničku mrežu TEN-T i razvoj gradske mobilnosti i putničkog prijevoza, uzimajući u obzir teritorijalne razlike. Dodatno ojačati otpornost na klimatske promjene te otpornost ekosustava i vodoopskrbe provedbom ciljanih mjera za prilagodbu klimatskim promjenama, očuvanje prirode i zaštitu okoliša.

5. Smanjiti nedostatak radne snage povećanjem poučavanja i stjecanja vještina i kompetencija, uključujući osnovne vještine učenika, i boljim usklađivanjem obrazovnog sustava s potrebama tržišta rada. Ubrzati izdavanje radnih dozvola i postupke priznavanja kvalifikacija za strane radnike, uključujući visokokvalificirane radnike. Poticati cjeloživotno učenje, usavršavanje i prekvalifikacije odraslih, među ostalim u području osnovnih digitalnih vještina. Poboljšati radne uvjete nevezane za plaću i privlačnost, posebice u sektoru zdravstva, dugotrajne skrbi i obrazovanja te socijalnom sektoru.

Sastavljeno u Bruxellesu 10. srpnja 2026.

Za Vijeće

Predsjednik

S. HARRIS